5 BANI EXEMPLARUL.—ANUL XXXIV.— N-rul 267 Editia de dimineată LUNI 26 (9) SEPTEMBRIE 1916

ABONAMENTE
ROMANIA: Lei 4.65 3 luni, 9.15 6 luni, 18.— Un an
STRAINĂTATE: Lei 10.- 20.- 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Brezoianu, 11

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani 30
Idem pag IV . 50
inserţii şi reclame 3,50 linia
anunturi sau informatiuni mortuare dupa marime cela 60–150 lei

Directori: VIRGIL N. DĂRĂSCU şi STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII IAŞI

RELUAREA OFENSIVEI în DEFILEURILE CAINENI şi JIU

Trupele noastre din Dobrogea ocupă transee inamice

SA SE IA AMINTE

Două ştiri pornite din Budapesta şi sosite la noi prin Geneva, ne privesc de aproape: Intr'una se spune că ungurii continuă cu deportarea în massă a locuitorilor din provinciile româneşti ce încă mai sunt sub stăpînire maghiară, iar în cealaltă că guvernul ungar a hotărît să confisce averile românilor cari au proprietăţi şi interese în Ungaria; astfel au fost secfestrate toate donaţiunile şi fundaţiunile universitare şi în primul rînd fundaţiunea Gojdu (pentru ajutorarea studenţilor români săraci) al cărei spital trece de 100 de milioane lei; toate averile confiscate se urcă la suma de peste 500 milioane.

Să fie acestea măsuri analoage cu cele cari s'au luat şi în celelalte state în luptă faţă de supuşii ţărilor cu cari se găsesc în războiu?... Dar, în acest caz, este evident că însişi ungurii, încă de pe acuma, socot pe românii din ţările ce mai ţin în stăpînire, drept supuşi străini, drept cetăţeni ai unui stat cu care se găsesc în războire, deci drept cetăţeni români, avînd să sufere acelaş tratament ca şi românii, de pildă, cari n'ar avea cetăţenia ungurească, sau ca şi ori care alţi supuşi ai unui stat cu care Ungaria e pe picior de ostilitate.

Din acest punct de vedere măsurile guvernului din Budapesta însemnează deci un act prin care el însuşi liberează de sub povara cetăţeniei ungare pe românii ce-şi aşteaptă liberarea lor definitivă, că el însuşi îi absolvă de sub acest provizorat, impunîndu-le, ce e drept, o altă povară şi alte apăsări, în tot cazul însă mai puţin blestemate decît apăsarea jugului cetăţeniei maghiare.

Insă, astfel stînd lucrurile, are să fie dela sine înţeles că, conform tuturor regulelor internaţionale ce subsistă în timp de războiu şi sunt obligatorii pentru orice stat ce nu a renunţat încă a fi socotit şi tratat ca organizare civilizată, toate aceste măsuri, luate negreşit sub titlu de reciprocitate, au să se mărginească la ceea ce e admis de legile războiului.

Măsura internărilor n'are să depăşească pe aceea luată de statele adversare — sau dacă da, atunci nu mai este reciprocitatea, ci sunt *represaliile* cari se impun. Tot astfel, măsurile de confiscare a averilor, au să fie urmate pas de pas întocmai de către *toate* celelalte state în războire, solidare cu aliaţii lor.

La noi nu s'a deportat şi nu s'a internat populaţia ungaro-săcuiască de pe teritoriul nostru, întru cît n'am avut aface cu supuşi-cetăţeni ai statului ungar; numai faţă de aceştia, într'adevăr, s'a luat măsura, neapărat dictată de starea de război, a internării. Nici averi particulare nu s'au confiscat, iar întreprinderile cu capital străin au fost puse numai sub control şi administrare de stat, confiscările mărginindu-se ca răspuns acelora operate în statele duşmane, la acelea ale averilor lor de stat aflătoare în mîinile noastre.

Orice transgresiune a măsurilor admise de starea de război însă,—fie această transgresiune aplicată şi românilor pe cari însuşi guvernul din Budapesta i-a scos, i-a absolvat de sub cetăţenia ungară, considerîndu-i şi tratîndu-i ca aparţinători naţiunii române cu care se găsesc în războire, —va trebui neapărat să fie urmată de aplicarea unor represalii de acelaş fel.

Prin urmare, să se ia aminte.

al. i. h.

UNGURII DORESC PACEA

— Spectrul foametei —

Lyon, 24. — Ziarele ungureşti dau cîteva amănunte precise asupra discuţiei ce a fost în parlamentul ungar asupra chestiunei aprovizionărilor.

Contele Karolyi a declarat: „Guvernul n'a publicat darea de seamă a recoltei din ăst-an. Se zice că e inferioară cu 600.000 chintale celei din 1914. Nu trebue să aşteptăm să încheiem pacea, atunci cînd ne va sili la aceasta lipsa de hrană. Zadarnică orice cucerire şi orice biruinţă repurtată, ici-colo, asupra armatelor inamice, dacă n'avem ce mînca în propria noastră ţară, ne ameninţa foamea şi vom fi siliţi să încheiem pacea în atari condiţiuni. O astfel de pace ar fi nu numai cea mai ruşinoasă, ci şi cea mai dezastroasă".

Contele Tisza a răspuns: „Aş vrea să spun cîteva vorbe asupra neliniştei de există în materie de aprovizionare. Ne întrebăm dacă, faţă de rezultatele, văzut nefavorabile, ale recoltei din ăst-an, putem fi siguri că vom putea asigura alimentarea generală, fără greutate, pînă la recolta viitoare. Situaţiunea e dificilă. Totalitatea merindelor ce avem la dispoziţie nu acoperă trebuinţele normale, publicul trebue să-i reducă consumul trebue să-şi reducă consume tot atîta ca şi înainte de războiu, nu mai poate consuma tot atîta ca şi în ultimul timp. E un rău pe care n'am de loc intenţia să îl ascund".

EROII NOSTRI

Sub-locot. Const. Ginculescu
din reg. 18 Gorj

Maiorul Al. Romano
din reg. 7 vânători

Locotenentul Costel Spirescu
de rezervă

Locot. Panait Constantiu
din reg. 80 infanterie

GERMANIA AMENINŢATA

SA N'AIBA ALIMENTE

Lyon, 23. — Celebrul economist Thery apreciază în termenii următori situaţia economică a Germaniei:

„Cu toate jongleriile ţifrelor la cari se dedă Butock, un lapt este vădit: recoltele germane din 1916, din pricina lipsei de muncitori şi îngrăşăminte chimice, sunt cu mult inferioare celor din 1915. Germania nu va mai găsi dar produsele alimentare pe cari armata ei le-a luat în Belgia şi nordul Franţei şi pe cari profesorul Karl Ballod din Frankfurt le evaluiază la: 4 mil. 380.000 chintale de carne, 6 mil. 570.000 chintale de cartofi, 6 mil. 730.000 chintale de pîine, 550.000 chintale de unt, ceea ce reprezintă 4 la sută din consumaţia anuală a cărnii şi 6 la sută din consumaţia anuală a pîinii în Germania.

La aceste chintale, trebue de adăugat 4 milioane chintale de făină şi cel puţin 10 milioane chintale de alte articole comestibile de asemenea luate în Belgia, tot grîul şi toate vitele furate în Polonia şi Serbia, a căror cantitate e necunoscută, dar care se ştie, cu toate acestea, că e foarte importantă.

Apoi, în sfîrşit, faimoasele exporturi din România, cari, în perioada din Noembrie 1915 pînă în Iunie 1916, au atins 20 milioane chintale de cereale, 5 milioane chintale carne de toate felurile, 2 milioane chintale legume uscate.

Germanii nu vor mai avea, deci, la dispoziţia lor produsele alimentare ce i le furniza România şi, oricît ar stoarce teritoriile străine pe cari le ocupă actualmente, nu vor găsi mare lucru, căci nenorocitele populaţiuni cari locuesc pe acele teritorii sunt supuse, încă de anul trecut unui adevărat regim de foamete.

In aceste condiţiuni, al treilea an de războiu va fi, din punctul de vedere alimentar, foarte aspru pentru Germania.

Propunerile de pace ale Germaniei

LONDRA, 22. — Ziarul „New-York Tribune" publică o telegramă sosită din Londra, spunând că în ultimul timp agenţii germani au făcut regelui Albert al Belgiei, următoarea propunere de pace: retragerea lor din Belgia, plata unei îndemnităţi pentru distrugerile cauzate prin ocuparea militară; retragerea trupelor germane din Serbia, fără vre-o plată de îndemnizaţie cât şi restituirea Lorainei către Franţa. Telegrama mai spune că această ofertă este probabil începutul unei serii întregi, pe cari germanii le vor face în cursul ernei. (Ag. Tel. Engl.)

Socialiştii germani şi pacea

Paris, 22. — Ziarul „Hamburger Echo" publică textul discursului pe care d. Scheidemann, leaderul socialist imperialist, l'a pronunţat într'o conferinţă ţinută de curînd:" Am vroi zice d. Scheidemann, ca cancelarul să declare că Germania doreşte pacea fără anexări. Noi cerem pacea nu pentru că suntem de acord în această privinţă cu guvernul, dar pentru că suntem adversarii ori cărei politice de anexări". (Agenţia Radio).

Un interview cu Kronprinzul

Paris, 22. — Presa franceză comentează cu ironie interviewul dat de Kronprinz, corespondentului special al ziarului „NewYork American". Koprinzul se tîngue mult asupra nenorocirilor îngrozitoare ale războiului, deplîngînd că atîta ştiinţă şi ingeniozitate să fie puse în serviciul războiului, în loc de a fi întrebuinţate pentru lucrările rodnice ale păcei. El declară: „Noi suntem toţi obosiţi de acest războiu şi de curgerea sîngelui. Toţi dorim pacea, dar judecata a dispărut de pe pămînt".

Presa franceză compară această atitudine nouă cu declaraţiunile pline de orgoliu de la începutul războiului.

„Germania, scrie ziarul „Le Rappel" devine rezonabilă cînd e bătută şi Kronprinzul îşi dă seama de de progresele pe care raţiunea le face astăzi în spiritele germane. In adevăr luptele de pe Somma, după cele de la Verdun, au produs oarecare efect.

Ziarul „Globe" din New-York scrie: Acum, cînd plimbarea proectată la Paris a făcut loc unei lupte disperate, pentru a scăpa de la supremul dezastru, Kronrinzul numai are atita gust pentru războiu. El devine marele hierofant al războiului. Dar nu ne vom lăsa prinşi: „Ai voit —o Georges Dandin"!! (Agenţia Radio).

Spitalul „Crucei Roşii" italiene

— Dela şcoala italiană „LUIGI CAZZAVILLAN —

In şcoala clădită şi donată de neuitatul fondator al *Universului*, Luigi Cazzavilan, legaţiunei italiene din Bucureşti, s'a instalat din iniţiativa coloniei italiene de sci şi sub privighera distinsului ministru al Italiei, d. baron Fasciotti, un spital unde soldaţii noştri răniţi găsesc o îngrijire deosebită, sub privighera gentilelor doamne ale coloniei italiene

Italia, sora noastră mai mare, a ţinut şi de astă dată să ne dea dovadă de dragostea nestrămurită ce ne poartă şi de cum preţueşte intrarea noastră în acţiune pentru aspiraţiunile noastre naţionale, cari sunt aceleaşi cu ale nobilei şi generoasei naţiuni care luptă pentru dreptate şi libertate.

Intîmpinat de distinsul dr. Belzoni, d-sa a binevoit a mă prezinta graţioasei şi nobilei d-ne baroană Fasciotti, care priveghează zi şi noapte la bunul mers al acestei instituţiuni de caritate. De altfel caritatea a fost moştenită de această doamnă de la familia sa patriciană genoveză Guistiniani-Durazzo Palavicini.

Insoţit de d-na baroană Fasciotti, de d. dr. Belzoni şi de d. inginer Gambara, vizitez toate secţiile unde se află scumpii noştri luptători. Pretutindeni curăţenia cea mai perfectă, flori, veselie, balsamul bunătăţei, răspîndit cu profuziune de către distinsele doamne italiene peste durerile bravilor noştri.

Răniţii îmi vorbesc de solicitudinea acestor d-ne faţă de ei şi sunt fericit să string cu recunoştinţă mîinile acestor binevoie infirmiere, d-nele: inginer Gambara Ortitz, Farrero, Tomaso, Lazarini şi unui stol de d-şoare cari veghează de asemenea la îngrijirea soldaţilor şi ofiţerilor români.

D. dr. Belzoni îmi prezintă apoi pe colaboratorii săi d. dr. Paleanu, secretar şi farmacist G. Locatelli; vizităm sălile de chirurgie, aparatele de sterilizare, sala de consultaţii, particulre, farmacia, o instalaţie cu totul modernă, ce ar putea fi invidiată de orice spital modern

Distinsul medic îmi explică felul său de a trata rănile prin procedeul Dakin, introdus de d dr. profesor Thoma Ionescu la spitalul Colţea, şi-mi spune că, prin acest procedeu obţine efecte miraculoase.

Vizităm apoi lingeria spitalului, unde d-şoarele pregătesc rufele necesare celor răniţi.

Tocmai atunci se anunţă ora mesei. Domnişoarele părăsesc lucrul şi merg să dea mîncare soldaţilor, împreună cu doamnele ce veghează la buna repartizare a hranei. Zîmbetul primăvăratic al acelor domnişoare e aperitivul cel mai bun pentru bravii noştri răniţi.

D-na baroană Fasciotti mă invită să văd bucătăria unde domneşte o curăţenie exemplară. Mi se dă să gust primul fel ce se oferă soldaţilor: un ghiveci naţional. Nu ştiu de ce mi s'a părut mai de delicioasă acea mîncare, fiindcă era bună? Fiindcă era servită de mîini de baroană sau fiindcă mi-era foame? In orice caz, fericiţi soldaţii cari pot fi astfel serviţi. Şi 'n timpul pe cînd gustam mîncarea ce mi se oferise, cu coada ochiului eram tentat de nişte cheftele prăjite dintr'o enormă tigae: Era felul al doilea

Am mulţumit gentilelor mele călăuze pentru tot ce am văzut acolo şi am plecat cu admiraţia şi recunoştinţa în suflet pentru nobila naţiune italiană care, într'un elan de dragoste frăţească şi sub privegherea distinsului nostru diplomat d. baron Fasciotti şi a nobilei sale doamne, a reuşit să instaleze un asemenea spital unde să găsească alinare şi căutare bravii noştri ostaşi.

Emil Nicolau

Elveţia vrea să rămână neutră

Paris, 22. — In cursul dezbaterilor de la consiliul naţional, d. Coppet, preşedintele Confederaţiunei Elveţiene, vorbind de afacerea colonelului Loys, a declarat: „Nici un partid al războiului nu există în Elveţia. Ţara vrea să rămînă credincioasă tradiţiilor sale şi să păstreze neutralitatea în conflictul european. Acel care ar vrea să o întoarcă din această cale şi să-i schimbe atitudinea, ar fi expus la dispreţul publicului". (Agenţia Radio).

ŞCOALA CENTRALA

SPITALUL TEMPORAR No. 111

In folosul societăţii pentru „Cultura Sătencei" s'a reprezentat, prin luna Mai trecut, la teatrul Lyric, piesa cu titlul: *„Cînd femeia vrea"*. Lipsa de timp, m'a împiedicat să profit de gentileţa doamnelor din comitetul acelei societăţi, cari îmi trimisese o drăgălaşe invitaţiune. Cu toată curiozitatea mea, am lipsit de la reprezentaţie şi nu ştiu ce a impresionat pe autorul Goldoni, ce virtuţi a pus în scenă, din multele pe cari le are, *cînd femeia vrea*.

In locul piesei acesteia, redată de actori în mod mai mult sau mai puţin natural, am văzut o alta reală, care m'a fermecat.

Voi descrie, cu slabe mijloace, clipele acestea trăite în spitalul temporar 111, instalat în şcoala centrală, de lîngă grădina Icoanei.

Vastele saloane ale Şcoalei Centrale de fete, sunt acum ocupate cu răniţi din războiu, printre cari întîmplător se află şi doi răniţi de bombele aeroplanelor inamice.

Mai uşor sau mai greu răniţi, în total se află internaţi aci 450 voinici, din cari cei mai mulţi sunt aproape vindecaţi şi se preumblă prin sălile cari dau în frumoasa grădină din curtea şcoalei.

Pe nici o figură nu se văd urme de suferinţă, toţi vitejii sunt voioşi şi aşteaptă ziua mare să reintre în luptă. Toţi sunt plini de admiraţie, pentru îngrijirea mai mult de cît părintească ce li se dă, şi, dacă nu ar fi conşciinţa, glasul datoriei care-i chiamă, ar primi bucuros să mai facă mult timp pe bolnavii.

Cum să nu fie ostaşul mulţumit, să nu poarte în sufletul lui o recunoştinţă cît va trăi, cînd viaţa lui este în mîinile acelora cari îngrijesc de ei şi cînd se văd de atîtea ori oameni murind dintr'o simplă sgîrietură, care s'a infectat?

Dar aici sunt mîini îngereşti cari îngrijesc de toţi aceşti viteji străpunşi de gloanţe, mîini delicate cari de abia ating rănile şi le aduc vindecare mai repede de cît s'ar crede.

Sunt femei cari au renunţat la casa, la odihna lor, spre a face sacrificii, pe cari în alte împrejurări nu le au cunoscut şi nu le ar fi îndeplinit pentru nimic în lume.

Doamnele şi domnişoarele din înalta societate, s'au mai înălţat încă în faţa omenirei întregi prin pilda de acum, dînd soldaţilor atenţiunea ce se cuvine.

Pe ele, cari ar fi scos lacrimi la vederea unei picături de sînge, le-a întărît Dumnezeu: frica a dispărut de mult, fiind înlocuită cu un curaj voinicesc.

Cutreeraţi diferitele saloane din şcoala centrală şi veţi vedea minuni.

In toate aşezămintele în cari se îngrijesc răniţii se desfăşoară aceiaşi activitate.

La şcoala Centrală sunt nu mai puţin de cît două sute doamne şi domnişoare, în serviciul patriei, precum şi trei cercetaşe şi zece cercetaşi.

Spre a rămîne numele acestor nobile persoane, dau aci lista întreagă:

D-nele şi d-şoarele: Elisa Brătianu, Lia Brătianu, Zoe Rămniceanu, Cernescu Elena, Filipescu, Cernescu Constanţa, de Montlebert, Aurelia, Virginie şi Nina Ionescu, Filipescu, Miclescu, Venera Stefănescu-Brăila, Elena Călătorescu, Laura Călătorescu, Gen. Mustaţă, Alice Iliescu, E. Gh. Cantacuzen, M. Gh. Cantacuzen, F. Berindei, E. Ghika, Alice Grigorescu, Viorica Danielescu, Al. Constantinescu, Beyna Mihăilescu, G. Ioachimescu, Davidescu, M. Iancovescu, dr. E. Niculescu, Violeta Niculescu, L. Madgiaro, Ana Dragu, Rahtivan, St. Mozgoş, A. Gogălniceanu, M. Gărăreanu, Nina Dudescu, E. Constantinescu, El. Niculescu, Lucia Ştefănescu, dr. A. Duma, Sabina şi Iri Duma, E. Bălănescu, I. Mălănescu, F. Procopescu, E. Lalescu, locot. Grigorescu, Maria Lucaşevici, Maria Penescu, Poenaru-Căplescu, E. Rădulescu, F. Orăşeanu, L. Popovici, E. Olmazu, Crăncea Corenti, Nica Crăiniceanu, Alice Crăiniceanu, Maria Pilidi, A. Călinescu, M. Stolojan, Col. Petrescu, Căp. Lelia Matteescu, Şt. Filiti, M. Matak, E. Băicoianu, E. Filiti, E. Cerkez, E. Florescu, Col. Filipescu, Ana Teodoru, C. Rethoride, M. Dumitrescu, Manucecu, E. Gramăticescu, V. Odobescu, L. Lupan, E. Smărăndescu, A. Conduratu, G. Dem. Teodorescu, K. Ştefănescu, V. Elinescu, Căp. Ionescu, Natalia Slănicanu, I. Charlier, M. Dâmboviceanu, E. Vasilescu, Vla Dorojan, E. Djuvara, Z. Stoenescu, Zoe Gheorghiu, Gen. Ghiorghiu, A. Valiologlu, A. Vizanti, A. Băicoianu, C. Băicoianu, A. Protopopescu, C. Simons, R. Delavrancea, Lucia Gărdescu, Corina Gărdescu, Col. L. Zamfirescu, S. Călinescu, U. Petrescu, M. Prăscoveanu, A. Rosch, Sophie Vălcanu, A. Floru, M. Sipsom, O. Slătineanu, M. Mavrocordat, A. Castache, E. Furnică, M. Hiotu, E. Budeanu, E. Gădei, A. Alexandrescu, C. Siebert, A. Vasilescu, E. Antofie, C. Băicoianu, A. Călinescu, I. Vineş, C. Evolceanu, C. Manolescu, A. Antonio, C. Poteca, B. Delavrancea, P. Petrescu, E. Bilianu, E. Lupan, D. Mihăescu, F. Cioranu, M. Rămniceanu, E. Gădei, Gen. Ştefănescu, C. Botez, Enăchescu, Poenaru-Căplescu, El. Ivaşcu, dr. Vlădoianu, dr. Catuneanu, dr. Racoviceanu, M. Davidescu, Berthe Vilagross, Gen. Constantinescu, Nicolau, S. Miculescu, Florica Stefănescu, M. Davila, A. Teodorescu, Alexandrina şi Caterina Creţulescu, Marg. Constantinescu, H. Protopopescu, Ella Filiti, Const. Eremia, E. Negruzzi, Angela Solacolu, Ella Băicoianu, V. Filiti, E. Crăiniceanu, Marie şi Mugurel Negoescu, Koslinsky, Florescu, E. Hariton, Atanasovici, Balotescu, Bârsan, J. Demetrescu, M. Davidescu, Léautey, Mărgăritescu, Pandele, Gen. Simionescu, M. Léon, A. Ştefănescu, A. Tomescu, A. Tomescu, Florica, Elena, Margareta Voinescu, Velan, M. Alexandrescu, Drăghici, Filipescu, Alexandrina, Ana şi Zoe Rioşanu, Anie Bolintineanu, Antipa, Gen. Lupescu, A. G. Pavelescu, N. Stratilescu, M. Simionescu, Zoe Bolintineanu.

D-nii Baicoianu, Drăgulanescu şi Trandafiridi.

Cercetaşe: Marioara Mihăilescu, Elena Stefănescu, Vasilichia Ionescu.

Cercetaşii: Bébé Bălăcescu, Gaudy Simionescu, Sandu Crivăţ, Henry Aslan, Teodor Brancovici, Ionel Băicoianu, Grămăticescu, Nicu Gane, Bârsan Teodor, Alexandru Evolceanu.

Roiul acesta de vrednice albine, are o regină pe d-na Lia Brătianu, a cărei activitate uimeşte chiar pe toate colaboratoarele sale.

Munca totală este uriaşe. Prin diferitele saloane, îngrijind soldaţii ca pe nişte fraţi iubiţi, recunosc pe doamnele: Natalia Slănicanu, Eugenia dr. D. Nicolescu, Elena şi Constanţa Cernescu, Ana Dragu, A. Conduratu, domnişoarele Gernescu, Violeta D. Nicolescu, etc., etc.

La economat, neobosita d-na Rosetti, soţia confratelui meu Radu Rosetti, nu face nici o risipă şi dă, cu multă grije, tot ce trebue spre a se prepara mîncări gustoase şi îndestulătoare.

Mai departe un grup de doamne şi domnişoare curăţă fără întrerupere zarzavaturile trebuincioase bucătăriei. E mai mare dragul

MARELE CARTIER GENERAL

Comunicat oficial No. 41

Din 24 Sept. 1916, ora 7 dim.

FRONTUL de NORD şi NORD-VEST

Acţiuni de mică însemnătate. In defileurile Căineni şi Jiu, am reluat ofensiva.

FRONTUL DE SUD

Acţiune de artilerie în lungul Dunărei.

In Dobrogea, trupele noastre dela aripa dreaptă au înaintat şi au ocupat tranşeele inamice; la centru, am respins un atac de noapte al inamicului.